Vergilius Maro, Publius; Servius [Comm.]; Donatus, Aelius [Comm.]; Landinus, Christophorus [Comm.]; Domitius <de Calderiis> [Comm.]: Opera: Bucolica et Georgica

Nürnberg: Anton Koberger, 1492 Seite 410

Et ſolida imponit taurorũ viſcera flamis.
Pingue ſuperq̨ oleum fundẽs ardẽtibus extis.
Ecce autẽ primi ſub limina ſolis & ortus
Sub pedib⁹ mugire ſolũ: & iuga cœpta moueri
Siluarũ: viſæq̨ canes vlulare per vmbrã
Aduentante dea: procul o procul eſte ꝓphani
Conclamat vates: totoq; abſiſtite luco:
Tuq; inuade viam: vaginaq; eripe ferrum:
Nunc animis opus ænea: nunc pectore firmo:
Tantũ effata furens antro ſe immiſit aperto:
Illę ducẽ haud timidis vadentẽ paſſibus æquat
Dii quibus imperiũ eſt aiarũ vmbræq; ſilentes
Et chaos & phegeton: loca nocte ſilentia late

verba vitam us. Hinc mactare dicimus. i. magis augere. Dicit̃ aũt hic culter. Nam cultell⁹ diminutiuũ ẽ. Hoc cultellũ latinũ nõ eſt. Succipiũt. antiquũ ẽ: Mõ ſuſcipiũt dicim⁹: vt ſup: ſuſcepitq̨ ignẽ foliis. Matri eumenidũ. i. nocti: vt Hunc mihi da ꝓpriũ virgo ſata nocte laborem. Eumenides. dicuut̃ ꝑ cõtrariũ: cũ ſint imites. Sorori. i. terræ. Nox. n. vmbra terraꝶ ẽ. Enſe fe. vt eũ cõtra vmbras hr̃et cõſecratũ vñ infra: Vaginaq̨ eripe ferrũ. Item ſtrictãq̨ aciẽ venietib⁹ offert. Sterilẽ. cõgruã deæ nunq̃ eniteti. Nocturnas. Tota nocte ardẽtes. Incboat. ꝑficit: & eſt verbũ ſacrorũ. Solida. nõ exta dicit ſed carnes. Viſc⁹. n. eſt qcqd inter oſſa & cutẽ eſt. Hinc viſceratio couiuiũ qđ fit de carne. Solida ergo id eſt holocauſtum qđ detractis extis aræ ſupimponebant̃. quæ nõnũq̃ ablata elixa etiã reddebant̃: vñ infert: Fundẽs ardẽtibus extis: q̃q̃ alii ꝓ ꝑte totũ velint: vt ꝑ exta totũ aial intelligat̃. Primi ſub l. ſ. at q hæc ſacra ꝑ nocte fiebant: ſed locut⁹ ẽ ſm romanũ morẽ: quo dies a media nocte incipit. Nã vbi dicit: nox ruit: non venit: ſed finit̃ ſignificat. Q̃q̃ alii dicãt hæc ſacra incipe a medio die: & ꝓduci ad mediã noctẽ. Canes vl. Ita numinis oñdebat̃ aduẽtus. Canes aũt furias dicit: Luc. ſtygiæq̨ canes in luce ſupna: Vlulare & canũ & furiarũ eſſe dixim⁹. Dea. ſ. ꝓſerpina. Profani. Nõ initiati ſacris. Toto luco. nõ tm̃ a luco: ſed ab omĩ vicinitate luci. Inuade viã. ingredere. Furẽs. deo plena: vel ſiliis furẽti. Dii qbus. plen⁹ locus alta ſapiẽtia: de q̃ varie dixerũt philoſophi. nã dicũt ꝑ alios aias ad inferos dici: vt hac aias ille euocat orco. Pallentes alias ſub tartara t. m. Itẽ ꝑ alios trãſferri: vt nauita ſed triſtis. ꝑ alios purgari: vt aliæ pãdunt̃ inanes ſuſpẽſæ ad vẽtos. Per alios ad ſupa reuocari: vt Lethæũ ad flumẽ deus euocat agmie magno. ſciẽs. n. de deoꝶ impio varias eẽ opiniões: prudẽtiſſime tenuit generalitatẽ. ex maiore aũt ꝑte Sironẽ Epicurũ magiſtrũ ſuũ imitat̃. Quæ ſecta ſupficiẽ tractat rerũ. Altiora nõ diſqrit. Vmbræq̨ ſilẽtes. ſecreta inferoꝶ ſemp ſilẽtia. nã hoim vmbræ loquũt̃. hinc eſt: Quẽ ſacra ſilẽtia norũt. inuocat aũt ſummũ bonũ: qđ in ſilẽtio coſtare certũ eſt. Et chaos. elemẽtoꝶ cõfuſio. Inuocat aũt rerũ primordia: quæ i elemẽtoꝶ fuerãt cõfuſione. ꝑ phlegetonta fluuiũ inferoꝶ ignẽ ſignificat. Nã φλοʒ græce ignis ẽ: a quo ſm Heraclitũ cũcta ſunt. nam de frigore nihil naſcit̃: vt de ſeptẽtrione dicat ſterili nõ quicq̨ frigore gigni. Loca nocte ſ. l. aut hoc eſt quod dixit vmbræq̨ ſilẽtes. aut oſtẽdit eſſe partẽ mũdi: in q̃ ꝑpetuæ ſunt tenebræ. nam ſi verũ eſt: Et minima cõtentos nocte britãnos: Sphæræ exigit ratio: vt ecõtrario ſit regio noctibus vacãs.

DONA. Succipiũt. ne iã ſacratus in terrã cadat. Ipſe atri. Oia nigra inferis mactat & ſterilẽ vaccã qæ nihil ab inferis naſcit̃. demõſtrat quattuor colorẽ gen⁹ aialis cũ primo vellere intactũ: ergo nõ attonſum & veneris imune. Nocturnas. nã & tẽpus tenebroſum inferis conuenit. Oleũ. Vt validius vrerentur: oleũ infundit. Oſtẽdit igit̃ quo more vel qbus & q̃hbus & quãtis aialibus cæſis inferorũ numinũ fauor acquirit̃. Ecce vbicũq̨ ponit̃ ecce: neceſſario ſequit̃ aliqd quod metũ afferat vel admirationẽ. Ortus. ne incertũ eſſet quid ſit ſub lumina ſolis addidit ortus. Per vmbrã. ad oia ꝑtinet: quæ deſcripſit. Toto luco. vt penitus lucũ relinquatis. Apto. i. quod ſemp patebat. Vadentẽ paſſib⁹ æquat. Magnã fiduciã æneæ oſtẽdit. Dii qbus im. Dicturus qles eſſe ſedes inferni aſſerant̃: & quæ illic gerant̃: quæ ſũt incognita viuẽtibus. ne temorarius videat̃: veniã a diis petit: aſſerens nõ ſe auctore: ſed aliis ꝓferẽtibus illa dicere: ne ſibi incognita & in vulgus nõ ꝓferenda videat̃ retegere.

CHRI. Quattuor. Quoniã diis inferis numerũ parẽ dam⁹: vñ apud antiquos februario mẽſe. xxviii. dies dederũt. Cui cũ inferis ſacer eẽt: diminut⁹ & par numerus coueniebat. Inuergit. Vergere verti & exponi dicim⁹. Hinc aliquã regionẽ ad meridiẽ vel ad occaſũ vergere dicimus. i. verti & exponi & inclinari. Hinc inuergere ẽ ita fundere: vt vas in quo res eſt couertat̃. Sũmas. Quæ i ſũmo capite ſunt. Setas. Molliores lanã dicimus vt ẽ in ouibus: duriores ſetas vt ẽ in ſue: mediocres pilos vt ſunt in homie. *Setæ Pili.*

Media inter cor. i. in eo medio qđ ẽ inter cornua. Libamia. De vino recte. de ſetis. improprie. nã libare de rebus liquidis eſt. Herebo. Inferno dicit̃ em̃ herebus. ἀπὸ τῆς ἔρας. i. terra: & Βοάω. i. clamo. qa querelis dãnatoꝶ ibi terra rohoet. ſm autẽ Heſiodũ: Herebus & nox ex chao ſunt. Matri eumenidũ. id eſt nocti. Furiæ. n. eumenides dicunt̃: & ſunt filiæ noctis & Acherõtis. Proſerpina. A græco ẽ mutatiõe lr̃aꝶ. Illi em̃ περσεφονην dicũt. ponũt aũt proſerpinã pro ea vi quæ eſt in ſemine in terram proiecto. Hanc rapere Plutonẽ dixerunt. i. ſolẽ qui hyemali tẽpore remotiorẽ quandã mundi partem perluſtrat. Hanc igit̃ raptam ab eo proſerpinã dicunt: quam ſub terra latentẽ Ceres quæritat. Ceres autẽ ſymbolũ eſt feracis & campeſtris terræ. Hæc proſerpinã ſub terra latentẽ quærit. Eſt autẽ fertilis & nõ ſterilis hæc vis: ſed in hoc loco alluſit ad naturã inferni: vbi nihil gignit̃. Vaccã. de vacca: boue: vitula: iuuenco: & tauro diximus i bucolicis. Extis. & de his alibi. Primi ſolis & ortus. i. ſub ortum quẽ primũ ſolem *Herebus Proſerpina.*

TECHNISCHE UNIVERSITÄT DARMSTADT
http://tudigit.ulb.tu-darmstadt.de/show/inc-iv-85/0409
Universitäts- und Landesbibliothek Darmstadt
gefördert durch die DFG